Lieta Nr.C33374517
Lietas arhīva Nr.C-3745-17/20

# S P R I E D U M S
**Latvijas Republikas vārdā**
Siguldā 2017.gada 12.jūlijā

Rīgas rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese A.Ilstere
ar tiesas sēdes sekretāri I.Kļaviņu
piedaloties pieteicēja /pers. C/ pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei Guntai Ginterei,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. C/ pieteikumā par juridiska fakta konstatēšanu, un

**k o n s t a t ē j a**

*2017.gada 25.janvārī* tiesā saņemts /pers. C/ (turpmāk – pieteicējs) pieteikums par juridiskā fakta konstatēšanu, kurā norādīts, ka 2016.gada 2.jūnijā nomirusi viņa mātes pusmāsa /pers. D/. Pēdējās gribas rīkojumu viņa nav atstājusi. /pers. D/ tuvākie radinieki un likumiskie mantinieki ir pieteicējs un viņa māsa /pers. E/. Lai apstiprinātos mantojuma tiesībās pēc likuma uz /pers. D/ atstāto mantojumu, pieteicējam ir jāpierāda radniecība ar /pers. D/, kura ir pieteicēja mātes /pers. F/ meitas, dzimušas /datums/, pusmāsa pa mātes līniju.

Pieteicēja mātes /pers. F/ dzimšanas apliecībā norādīta māte /pers. G/ meita, bet /pers. D/ dzimšanas apliecībā norādīta māte /pers. H/ meita.

Pieteicēja māte /pers. F/ ir mirusi 1959.gadā, vecāmāte /pers. H/ mirusi 1984.gadā un pieteicēja rīcībā nav dokumentu par vecāsmātes uzvārda maiņu no Soonas uz Gorbāni.

Tieslietu ministrijas Dzimtsarakstu departamenta arhīvu nodaļa, atbildot uz pieteicēja iesniegumu, paziņojusi, ka ziņas par /pers. H/ meitas, dzimušas /datums/, uzvārda maiņu nevar apliecināt, jo viņu rīcībā tādu nav.

Latvijas Valsts vēstures arhīva 2017.gada 9.janvāra atbildē norādīts, ka dokumentu trūkuma dēļ nav iespējams sniegt ziņas par uzvārda maiņu no /pers. G/ meita uz /pers. H/ meita.

Tā kā pieteicējam nav iespējams saņemt dokumentus, kas apstiprina viņa vecāsmātes /pers. H/ uzvārda maiņu, nepieciešams konstatēt juridisko faktu, ka /pers. G/ meita un /pers. H/ meita ir viena un tā pati persona - /pers. F/ un /pers. D/ māte.

Faktu, ka /pers. H/ ir pieteicēja mātes /pers. F/ māte, apstiprina Rīgas rajona darbaļaužu deputātu padomes 1959.gada 11.augusta lēmums Nr.132 par to, ka /pers. H/ meita, iecelta par aizbildni viņas mazbērniem – /pers. C/ dēlam, dzimušam 1950.gadā, un Slenai (faktiski Jeļenai) /pers.E/ meitai, dzimušai 1954.gadā.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 288., 289., 291. un 292.pantu, lūdz tiesu apmierināt pieteikumu un konstatēt juridisku faktu, kas nepieciešams, lai apstiprinātos mantojuma tiesībās pēc likuma uz /pers. D/, mirušas /miršanas datums/, atstāto mantojumu un, ka /pers. D/, personas kods /personas kods/, ir /pers. F/ meitas, dzimušas /datums/pusmāsa pa mātes līniju.

*Tiesas sēdē pieteicēja pilnvarotā pārstāve* pieteikumu uzturēja un paskaidroja, ka pieteicēja māte ir /pers. F/, savukārt mātes pusmāsa ir /pers. D/. Pieteicēja māte ir dzimusi Krievijā. Kara laikā aptuveni 1943. – 1944.gados pieteicēja vecāmāte /pers. G/ un pieteicēja māte tikušas pārvietotas uz Latvijas teritoriju, Garkalnes novadu. „Soona" ir pieteicēja vecāsmātes laulības uzvārds, viņas vīrs kara laikā bezvēsts pazudis un Latvijā, baidoties no represijām, vecāmāte pieņēmusi savu pirmslaulības uzvārdu - Gorbāne. 1945.gada 17.septembrī pieteicēja vecaimātei piedzimusi otra meita /pers. D/. /pers. D/ ģimene un bērni nav bijuši, tāpēc pieteicējs un viņa māsa ir vienīgie /pers. D/ mantinieki. Pieteicējam iztrūkst dokumenti par vecāsmātes uzvārda maiņu. Pieteicējs kopš dzimšanas dzīvojis kopā ar savu māsu, māti, vecomāti un arī mātes pusmāsu Mariju. Pēc mātes nāves 1959.gadā par pieteicēja un viņa māsas aizbildni iecelta vecāmāte. Vēlāk, kad pieteicējs jau bijis pieaudzis, vecāmāte ar savu otru meitu /pers. D/ pārcēlušās dzīvot uz Rīgu. Dokumenti, kas apstiprina vecāsmātes uzvārdu maiņu, ir pazuduši, jo tas saistīts ar dažādu valstu teritorijām un ģimenes pārvietošanu Lielā Tēvijas kara laikā. Tiesā ir iesniegti visi dokumenti, ko ir bijis iespējams iegūt. Lūdz pieteikumu apmierināt un konstatēt juridisku faktu.

*Ieinteresētās personas Valsts ieņēmumu dienesta pārstāve* lūgusi pieteikumu izskatīt bez ieinteresētās personas pārstāves klātbūtnes (lietas 20., 29.lapa).

*Ieinteresētā persona /pers. E/* tiesas sēdē nav ieradusies, neierašanās iemesli tiesai nav zināmi, par tiesas sēdi viņai paziņots Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā, pavēsti viņa ir saņēmusi 2017.gada 9.februārī, ko apliecina viņas paraksts uz paziņojuma par iekšzemes un starptautiska sūtījuma saņemšanu / piegādi (lietas 19.lapa).

Tiesa, saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.$^{2}$panta otro daļu, nolemj pieteikumu izskatīt bez ieinteresētās personas /pers. E/ klātbūtnes tiesas sēdē.

*Tiesas sēdē lieciniece /pers. I/* liecināja, ka viņa atnākusi dzīvot uz Garkalni 1958.gadā. Dzīvojuši ar pieteicēja ģimeni vienā mājā Vidzemes šoseja 32, Garkalnē. Viņa dzīvojusi 1.stāvā, bet pieteicējs ar māsu, māti, vecomāti un mātes māsu otrajā stāvā. Viņiem bijušas 2 mazas istabiņas. Bijuši tuvākie kaimiņi. Vecāmāte bijusi /pers. H/, bērni /pers. C/ ar māsu bijuši pusaudži. Gadus 12 – 13 bijuši kaimiņi, kad bērniem nomirusi mamma, tad vecāmāte par viņiem uzņēmusies atbildību, bērni jau gājuši skolā. Vēlāk vecāmāte ar /pers. D/ parcēlušās uz Rīgu, /pers. E/ aizbraukusi uz Igauniju un arī /pers. C/ apprecējies. Apliecina, ka zina, ka kaimiņi bijuši – pieteicēja vecāmāte ar divām meitām un abi vecākās meitas bērni.

## Motīvu daļa

*Noklausījusies pieteicēja pārstāves paskaidrojumus, liecinieces liecības un pārbaudījusi lietas materiālus, tiesa uzskata, ka pieteikums ir pamatots, līdz ar ko apmierināms.*

Tieslietu ministrijas Dzimtsarakstu departamenta arhīvu nodaļa 2016.gada 10.novembrī izsniegusi izziņu Nr.16.2-14/152 par to, ka ziņas par /pers. H/ meitas, dzimušas /datums/, uzvārda maiņu apliecināt nevar, jo Latvijas dzimtsarakstu nodaļās 1945.gadā uzvārda maiņas akta ieraksts par personas

uzvārda /uzvārds/ maiņu uz uzvārdu /uzvārds/ nav izdarīts. Ziņas par personu uzvārdu maiņu laika posmā līdz 1944.gadam pieprasāmas Latvijas Nacionālā arhīva Latvijas Valsts vēstures arhīvam (lietas 15.lapa).

Latvijas Valsts vēstures arhīvs 2017.gada 9.janvārī izsniedzis izziņu Nr.LVVA-6.2.1./5/20379 par to, ka dokumentu trūkuma dēļ nav iespējams sniegt ziņas par 1944.gadā veikto uzvārda maiņu no /pers. G/ meita uz /pers. H/ meita (lietas 16.lapa).

Tādējādi tiesa konstatē, ka pieteicējam nav iespējams saņemt kompetentas valsts institūcijas izziņu par radniecību, kas ir pamats konstatēt juridisko faktu tiesas ceļā.

Ministru kabineta 2008.gada 4.augusta noteikumu Nr.618 „Noteikumi par mantojuma reģistra un mantojuma lietu vešanu" 25., 27., 28.punkts noteic, ka mantojuma atstājēja un mantinieka radniecības faktu apliecina dzimtsarakstu iestādes izsniegta dzimšanas apliecība, bet, ja tādas nav, mantojuma lietai pievieno dzimtsarakstu iestādes izsniegtus norakstus, izrakstus vai izziņas no civilstāvokļa akta reģistru ierakstiem vai Valsts vēstures arhīva izsniegtas radniecības faktu apliecinošas izziņas. Radniecības attiecību vai laulības reģistrācijas faktu apliecina arī spēkā stājies tiesas spriedums par šā fakta konstatēšanu Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

Lietas materiālos atrodas pieteicēja /pers. C/ dēla, dzimuša /datums/, dzimšanas apliecības Nr.444023 kopija, no kuras redzams, ka viņa māte ir /pers. F/, Rūdolfa meita (lietas 8.lapa).

No /pers. F/ meitas (pieteicēja māte), dzimušas /datums/, dzimšanas apliecības Nr.179060 kopijas redzams, ka viņas māte ir /pers. G/ meita un tēvs /pers. J/ dēls, Dzimšanas vieta Lokņanas rajons, Kaļiņinas apgabals (lietas 9. – 10.lapa).

No /pers. D/ meitas, dzimušas /datums/, dzimšanas apliecības kopijas Nr/numurs/redzams, ka viņas māte ir /pers. H/ meita (lietas 11. – 12.lapa).

No 2017.gada 14.jūnija Siguldas novada dzimtsarakstu nodaļas izziņas Nr.103.2-16/71 par miršanas reģistrāciju redzams, ka /pers. H/ dzimusi /datums/, Kaļiņinas apgabalā, Krievijā, mirusi /miršanas datums/(lietas 31.lapa).

/pers. D/, kura dzimusi /datums/, mirusi /miršanas datums/, ko apliecina Miršanas apliecība LVMA106836 (lietas 13.lapa).

No Latvijas PSR Rīgas rajona Darbaļaužu deputātu padomes Izpildu komitejas 1959.gada 11.augusta Lēmuma Nr.132 par iesniegumu izskatīšanu par aizbildņu iecelšanu 1950.gadā dzimušam /pers. C/ dēlam un /pers. G/ meitai, dzimušai 1954.gadā, kopijas redzams, ka pilsone /pers. H/ meita, dzīvojoša Garkalnes ciema Vidzemes šosejā Nr.2, iecelta par aizbildni viņas mazbērniem /pers. C/ un /pers. G/ (lietas 14.lapa).

No lietas materiālos esošā Mantošanas iesnieguma redzams, ka 2016.gada 2.jūnijā mirusi /pers. D/ (mantojuma atstājēja), kuras pēdējā dzīvesvieta bija /adrese/. Pieteicējs ir mantojuma atstājējas likumiskais mantinieks, kurš nedzīvoja kopā ar mantojuma atstājēju. Mantojamā manta - dzīvoklis /adrese/ Pieteicējs pieņem mantojuma atstājējas mantojumu pēc likuma un apliecina, ka viņam zināmā mantojuma atstājējas mantiniece ir /pers. E/, dzimusi /datums/, dzīvojoša /adrese/(lietas 23.lapa).

2017.gada 21.jūnijā Siguldas zonālais Valsts arhīvs izsniedzis 1950. – 1952.gada Saulkrastu rajona Garkalnes ciema darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas saimniecību grāmatās ierakstītās /pers. H/ saimniecības Vidzemes šosejā 32, Garkalnes ciemā kopiju, no kuras redzams, ka saimniecības grāmatā reģistrēta /pers. H/ meita (ģ.g. – ģimenes galva), dzimusi /datums/, /pers. D/ meita (meita), dzimusi /datums/, /pers. F/ meita (meita), dzimusi /datums/(kļūdains ieraksts, jo ir dzimusi 8.janvārī) un /pers. C/ dēls (m.d.), dzimis /datums/(lietas 32. – 35.lapa).

No Latviešu valodas aģentūras Valodas attīstības daļas 2017.gada 3.jūlija skaidrojuma Nr.4.5-586 par personvārdiem redzams, ka krievu valodā rakstītais sievietes priekšvārds E???? un uzvārds ?????? latviešu valodā būtu atveidojams /pers. H/.

Priekšvārdi Jeļena, Elena, Helena un Helēna ir vienas cilmes vārdi [..]. Priekšvārdu atšķirīgie rakstījumi dokumentos, iespējams radušies, priekšvārdu pielāgojot dažādu valodu priekšvārdu rakstības tradīcijām.

Uzvārdi Gorbane un Gorbāne ir atšķirīgi. Tie atšķiras ar patskaņa a kvantitāti a/ā. Atšķirības, visticamāk radušās, uzvārdu rakstot no vienas valodas citā, kā arī dokumentu rakstītāju kādu subjektīvu iemeslu dēļ, kādu no uzvārdiem uzskatot par pareizāku. Uzvārda rakstījums sievietei Gorbans uzskatāms par rakstījumu vīriešu dzimtē un saskaņā ar pastāvošajām valodas normām latviešu valodā nav pieļaujams.

Šādā sakarā priekšvārda un uzvārda rakstījums personas dokumentos latviešu valodā /pers. H/, /pers. H/, /pers. H/ un krievu valodā E???? ?????? no valodas viedokļa var attiekties uz vienu un to pašu personu, ja par to liecina ar šo personu saistītie dzīves dati (lietas 36.lapa).

Civilprocesa likuma 288.panta pirmā daļa noteic, ka tiesa izskata lietas par tādu faktu konstatēšanu, no kuriem atkarīga fizisko un juridisko personu mantisko un nemantisko tiesību rašanās, grozīšanās vai izbeigšanās.

Civilprocesa likuma 288.panta otrās daļas 1.punktā noteikts, ka tiesa konstatē faktus par fizisko personu radniecības attiecībām.

Civilprocesa likuma 288.panta trešā daļa nosaka, ka tiesa konstatē arī citus faktus, tas ir, bez tiem, kas minēti šīs tiesību normas otrajā daļā, kuriem ir juridiska nozīme, ja spēkā esošie normatīvie akti neparedz citādu kārtību to konstatēšanai.

Civilprocesa likuma 289.pants noteic, ka tiesa konstatē juridiskos faktus tikai tad, ja iesniedzējam nav iespējams citādā kārtībā saņemt attiecīgos dokumentus, kas apstiprina šos faktus, vai ja šie dokumenti nozaudēti, nozagti vai iznīcināti un zudusi iespēja tos atjaunot.

Pieteicējs pieteikumā norāda, ka juridiskā fakta konstatēšana nepieciešama, lai apstiprinātos mantojuma tiesībās pēc likuma uz /pers. D/ (viņa mātes pusmāsas), kura mirusi /miršanas datums/atstāto mantojumu. Ir jākonstatē, ka viņa vecāmāte /pers. H/ un /pers. G/, kura ir pieteicēja vecāmāte, ir viena un tā pati persona.

Pieteicējs ir apliecinājis, ka iztrūkst tiešu dokumentu, kas apliecinātu viņa vecāsmātes uzvārdu maiņu no /uzvārds/ uz „/uzvārds/. Minēto netieši pierādi citi pieteicējam izsniegtie dokumenti.

Līdz ar to, tiesa uzskata, ka pastāv priekšnoteikumi juridiskā fakta konstatēšanai, jo konkrētajā gadījumā tam ir juridiska nozīme un spēkā esošie normatīvie akti neparedz citādu kārtību fakta konstatēšanai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 258.pantu, ja sevišķā tiesāšanas kārtībā izskatāmajā lietā rodas strīds par tiesībām un šis strīds izšķirams tiesā prasības kārtībā, tiesa atkarībā no strīda satura atstāj pieteikumu bez izskatīšanas vai tiesvedību aptur līdz strīda izšķiršanai.

Konkrētajā gadījumā pieteicējs vēlas, lai tiesa konstatē juridisku faktu, lai viņš varētu apstiprināties mantojuma tiesībās pēc likuma uz pieteicēja mātes pusmāsas atstāto mantojumu. No mantošanas iesnieguma redzams, ka pieteicējs kā sev vēl zināmo mantinieci ir norādījis savu māsu /pers. E/, kuru tiesa arī aicināja uz tiesas sēdi kā ieinteresēto personu.

Izskatot lietu, tiesa secina, ka šajā gadījumā nepastāv strīds par tiesībām, kas būtu izšķiramas tiesā prasības kārtībā, tādēļ nav šķēršļu fakta konstatēšanai sevišķā tiesāšanas kārtībā.

Tiesa konstatē, ka no lietas materiālos esošajiem dokumentiem nepārprotami izriet, ka pieteicēja vecāmāte /pers. H/ un /pers. G/, dzimusi /datums/, ir viena un tā pati persona un viņai ir bijušas divas meitas /pers. F/ (pieteicēja māte), dzimusi /datums/un /pers. D/ (pieteicēja mātes pusmāsa), dzimusi /datums/. Uz minētajiem faktiem tiesā norādīja arī lieciniece.

Tiesai nav šaubu, ka /pers. H/ vārds un uzvārds dokumentos ir rakstīts dažādi (sagrozīts), jo uz minēto norāda arī Latviešu valodas aģentūras Valodas attīstības daļa, konstatējot, ka no valodas viedokļa tas var attiekties uz vienu un to pašu personu, ja par to liecina ar šo personu saistītie dzīves dati.

Minēto tiesai nav pamata apšaubīt un tādējādi pieteikums ir apmierināms.

Civilprocesa likuma 292.panta pirmā daļa noteic, ka apmierinot pieteikumu, tiesa spriedumā norāda, kāds fakts un kādam nolūkam ir konstatēts.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 93.pantu, 251.panta 6.punktu, 288., 289., 292.pantu, tiesa

**n o s p r i e d a**

**Apmierināt pieteikumu.**

**Konstatēt** juridisku faktu par to, ka /pers. G/ meita un /pers. H/ meita, dzimusi /datums/, ir viena persona, un /pers. D/, personas kods /personas kods/, ir /pers. F/ meitas, dzimušas /datums/, pusmāsa pa mātes (/pers. H/, dzimušas /datums/) līniju.

Juridiskais fakts konstatēts, lai /pers. C/, personas kods /personas kods/, varētu pieņemt mantojumu un apstiprināties mantojuma tiesībās.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 dienu laikā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesā Siguldā, Šveices ielā 27.

Tiesnese (*personiskais paraksts*) A.Ilstere